

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP
0032 OSLO

Dato: 05.05.2022
Dok.nr: 22/07236-1
Deres ref:
Saksbehandler: Reija Lång

Rapport om bruken av tilskuddsmidlene over Statsbudsjettets kap. 567, post 73 Kvensk språk og kultur 2021

Troms og Finnmark fylkeskommune viser til *Oppdragsbrev for Statsbudsjettet 2021* datert 17. desember 2020. Fylkeskommunen har som oppdrag å forvalte tilskuddsordningen *Nasjonalt tilskudd til kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur*, herunder drifts- og prosjekttilskudd. Forvaltningsoppgaven omfatter utlysning av tilskudd, saksbehandling og vurdering av søknader samt utbetaling av drifts- og prosjekttilskudd. I tillegg sørger fylkeskommunen for oppfølging og kontroll. Under følger en rapport for forvaltningen og bruken av midlene i 2021.

Bakgrunn

Troms og Finnmark fylkeskommune overtok 1. januar 2020 forvaltningen av de nasjonale midlene til kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Tilskuddsordningen skal medvirke til å revitalisere kvensk språk og til å fremme kvensk/norskfinsk kultur.

Tilskuddsordningen forvaltes etter gjeldende *Forskrift om tilskudd til kvensk språk og kvensk og norskfinsk kultur*, som trådte i kraft november 2019. Retningslinjer for ordningen ble vedtatt i fylkesrådet i Troms og Finnmark mars 2020.

I 2021 var totalbudsjettet for ordningen kr 10 836 000, hvorav kr 287 000 ble avsatt til administrasjon i henhold til oppdragsbrevet. Kr 5 040 000 ble tildelt som driftstilskudd til kvenske språksenter og kvensk avis, og kr 5 793 000 til prosjekter.

Tildeling og utbetaling av driftstilskudd 2021

Midlene ble utlyst via nettsidene til Troms og Finnmark fylkeskommune med søknadsfrist 31. august. For budsjettåret 2021 tildelte fylkesrådet 23. februar 2021 følgende driftsmidler i sak 32/21 *Nasjonalt tilskudd til kvensk språk og kvensk/norskfinsk kultur 2021: Tildeling av driftstilskudd*:

Postadresse:

Troms og Finnmark fylkeskommune
Postboks 701, 9815 Vadsø

Kontakt:

E-post: postmottak@tffk.no
Telefon: 77 75 50 00

Nettside:

tffk.no

Mottaker	Tildeling 2020	Søknadsbeløp 2021	Tildeling 2021
Ruijan Kaiku	Kr 830 000	Kr 3 330 000	Kr 865 000
Halti kvenkultursenter IKS	Kr 800 000	Kr 1 000 000	Kr 835 000
Storfjord språksenter	Kr 800 000	Kr 1 000 000	Kr 835 000
Kvæningen språksenter	Kr 800 000	Kr 1 000 000	Kr 835 000
Kvensk språksenter Vadsø AS	Kr 800 000	Kr 1 000 000	Kr 835 000
Porsanger kvenske språksenter	Kr 800 000	Kr 805 000	Kr 835 000
Totalt	Kr 4 830 000	Kr 8 135 000	Kr 5 040 000

Brev datert 1. mars 2021 om vedtatt driftstilskudd ble sendt tilskuddsmottakerne. Driftstilskudd ble utbetalt i to terminer i løpet av året med to unntak: Halti kvenkultursenter og Storfjord språksenter fikk den første terminen av driftsstøtten 2021 forhåndsbetalt i desember 2020 på grunn av gjenstående nasjonale kvenske midler for budsjettåret 2020.

I oktober 2021 søkte Storfjord språksenter om lov til å overføre deler av midlene fra 2021 til 2022 til en nyopprettet kvensk språkmedarbeiderstilling. Ansettelsesprosessen var forsinket på grunn av redusert bemanning på språksenteret. Søknaden ble innvilget.

Tildeling og utbetaling av prosjekttilskudd 2021

Gjenværende midler etter tildeling av driftstilskudd utgjorde kr 5 893 000, hvorav to flerårige prosjekter fra 2020 fikk utbetalt sitt tilskudd. Gjenværende midler etter fordeling til flerårige vedtak var kr 5 793 000.

Prosjektmidlene ble lyst ut via nettsidene til Troms og Finnmark fylkeskommune med søknadsfrist 15. november 2020. Prosjekttilskuddsordningen annonserer med en andre søknadsfrist 1. mai, med forbehold om gjenstående midler fra første tildeling. Annonsering av tilskuddsordningen ble offentliggjort via sosiale medier, via e-postlister til kvenske/norskfinske miljøer og på møteplasser der kvensk/norskfinsk tema har vært på dagsorden.

Til sammen kom det inn 50 søknader innen søknadsfristen med et samlet søknadsbeløp på kr 10 311 257. Det ble etter den faglige søknadsvurderingen foreslått 36 tildelinger, inkludert fire flerårige tildelinger, og 14 avslag. Tildeling av prosjekttilskudd på til sammen kr 5 793 000 ble vedtatt i sak 31/21 under fylkesrådets vedtaksmøte 23. februar 2021. Etter vedtaket ble det sendt ut brev om vedtak til søkere av tilskuddsordningen.

	2021	2020
Søknader	50	46
Samlet søknadsbeløp (kr)	10 311 257	6 744 100
Tildelinger	36	29
Avslag	14	15
Tildeling totalt (kr)	5 793 000	4 013 000

Det ble ikke midler igjen etter første søknadsrunden. Det ble annonsert på nettsidene våre at alle midlene for 2021 var fordelt, slik at det ikke ble en ny utlysning 1. mai 2021.

Oppfølging av prosjekter 2021

Rapporteringsfristen for prosjekter 2021 var 31. mars 2022. Alle prosjekteiere har innlevert enten en prosjekt- eller statusrapport.

Koronasituasjonen skapt utfordringer også i 2021. Særlig prosjekter som krevde reising eller fysiske møter ble rammet. Prosjekter som bygget på fysiske arrangementer hadde gjennomføringsvansker. Flere tilskuddsmottakere søkte om og fikk innvilget utsettelse eller forlengelse av prosjektperioden til 2022. Som følge av pandemien sitter flere kunstnere, kulturarbeidere og andre prosjekteiere med utsatte eller forsinkede prosjekter som skal gjennomføres.

På den andre siden virket 2021 å være litt mindre utfordrende enn året før. Prosjekteiere er blitt bedre til å anpasse og tilrettelegge sine prosjekter samt til å bruke digitale løsninger. 16 prosjekter er rapportert som gjennomført, og de flerårige prosjektene er godt i gang selv om det har vært noen forsinkelser.

Flere prosjekter rapporterer om utfordringer med personressurser. Mange av aktivitetene i de små kvenske og norskfinske miljøene baserer seg på frivillighetsarbeid. Prosjekter som festivaler og andre offentlige arrangementer er avhengige av arbeidsinnsats fra frivillige. Samarbeidspartnere går ofte inn med store ressurser i form av arbeidstimer. Det rapporteres om slitasje på de eksisterende frivillige og om utfordringer med å rekruttere nye.

Noen prosjekteiere har gitt tilbakemelding om tidspunktet for tilskuddstildeling. Det ønskes tidligere tildelinger. Tildeling i mars/april er ikke optimalt for prosjekter som ønsker å gjennomføre på våren eller sommeren. For eksempel store arrangementer kan fastlegge program og kontrakter først etter finansieringen er avklart. Videre har enkelte institusjoner signalisert at søknadsfristen for driftstilskudd er for tidlig.

Fylkeskommunens tidsramme for forvaltningsoppgaven kommer etter tildeling fra statsbudsjettet, og er avhengig av den politiske møtekalenderen i fylkeskommunen. Det kan være et behov for å revurdere tidsrammen og fristene tilknyttet ordningen. Dette ønsker vi å gjøre i dialog med miljøene og departementet.

Oppfølging av driftstilskuddsmottakerne

Rapporteringsfristen for driftsmidlene som ble mottatt i 2021 er 31. august 2022.

Alle driftstilskuddsmottakerne har rapportert for 2020. Som følge av koronapandemien ble året 2020 vanskelig for alle. Det meste av planlagt aktivitet og arrangementer måtte enten avlyses, utsettes eller gjennomføres på alternative måter. Et statussammendrag av tilskuddsmottakerne følger under:

Halti kvenkultursenter IKS er et godt drevet senter som har langsiktige økonomiske, administrative og driftsmessige planer. Som følge av dette klarte senteret å øke sin bemanning i løpet av 2020. Senteret har gjennom årene hatt et høyt aktivitetsnivå og når alle aldersgrupper gjennom sine aktiviteter. Det har en solid regional forankring og gjennomfører sine prosjekter

med kvalitet og godt resultat. Senteret har fått en ny daglig leder fra 1. april 2022 når Annie Blomli tok over etter Pål Vegard Eriksen.

Storfjord språksenter er et flerspråklig språksenter som skal styrke bruken av samisk, kvensk og finsk språk i Storfjord kommune og i regionen Nord-Troms. Språksenteret har tett samarbeid med barnehager, skoler og kulturskolen for tilrettelegging av flerspråkighet for barn. Språksenteret har også kontinuerlig voksenopplæringstilbud i både samisk og kvensk/finsk. Senteret utmerker seg i kommunal flerspråklig praksis og ved koordinering av det regionale språklærernettnetverket. På høsten 2021 begynte Malene Stensrud Nilsen som en ny daglig leder til språksenteret, og i februar 2022 ble det ansatt en ny kvensk språkmedarbeider.

Kvænangen språksenter er et tospråklig språksenter som har et spesielt fokus rettet mot barn og unge, blant annet gjennom å sikre kommunens kvensk- og finskundervisning. Språksenteret har høyt kvalifisert personale på kvensk, og er en av få institusjonene som kan tilby kvalifiserte kvenske oversettelser. Dette har ført til oppdrag både fra nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Senteret er aktivt til stede i sosial og tradisjonell media, og stiller aktivt opp i arrangementer og opptredener også regionalt og nasjonalt. På grunn av økt aktivitetsnivå siden 2019 er det et ønske å øke bemanningen til tre faste årsverk. For den kvenske avdelingen ville dette bety en økning på en halv stilling.

Kvensk språksenter Vadsø har klart å stabilisere virksomheten tross covid-19 som sammenfalt med oppstarten av en ny daglig leder i 2020. Språksenteret har aktivitetsnivået tilpasset ressursene de har tilgjengelig, og benytter seg godt av synergien med Vadsø museum – Ruija kvenmuseum. Kvensk språksenter Vadsø utmerker seg ved sin podkast- og radiovirksomhet. Det noteres at Vadsø kommune som eier ikke bidrar med finansiering av språksenteret.

Porsanger kvenske språksenter er et nyetablert (2019) språksenter som har vist en fin utvikling med tiltak som treffer målgruppene til tilskuddsordningen. Språksenteret utmerker seg ved arbeidet mot barnehager og skoler samt mot foreldre.

Ruijan Kaiku AS har skiftet fokuset fra printmedia til digitale plattformer som muliggjør lyd- og videoinnhold. Satsingen på radio og podkast vil være et prioritert område med målet å kunne etablere faste sendinger som får finansieringen fra driftstilskuddet. Papiravisen med 450 abonnenter har gjennomgått en omlegging til magasinformat, og fortsetter å være aktuell fordi mange av de eldre kvenske språkbrukere foretrekker papirformatet og fordi magasinet har pedagogisk verdi i språkinnlæring. Største delen av publiseringen på alle plattformer til Ruijan Kaiku foregår på norsk – dels på grunn av få kvenske språkbrukere, dels på grunn av manglende ressurser. Selskapet mistet i 2021 den kvenske språkkompetansen de hadde tidligere, og må nå kjøpe språktjenester eksternt. Ruijan Kaiku anser seg å være underfinansiert i forhold til egne målsettinger, statens uttalte ønsker om vern av den kvenske minoriteten og endringer i dagens medialandskap. For å kunne gjennomføre sine planer rapporterer selskapet at det er et behov for totalt fire årsverk med journalister. Fra 1. februar 2022 har selskapet hatt to fulle årsverk bemannet.

Faglig vurdering av måloppnåelse for ordningen

Interessen for kvensk språk og kvensk og norskfinsk kultur er kanskje større enn noen gang. Nye kvenske institusjoner som Kvääniteatteri er under etablering. Vadsø museum – Ruija kvenmuseum ble åpnet i 2021. Flere ønsker å uttrykke sin kvensk/norskfinsk identitet. Engasjementet og aktiviteten i de kvenske og norskfinske miljøene kommer til uttrykk i mangfoldet av språk- og kulturprosjekter tilskuddsordningen støtter. Fylkeskommunen opplever fortsatt en økende kvalitet på innkomne søknader. Det er også økning både i antall søknader og i søknadsbeløp.

I tråd med forskriften er barn og unge prioriterte grupper i ordningen. Seks prosjekter i 2021 hadde barn eller unge som en entydig målgruppe, mens ti prosjekter hadde deler som rettet seg direkte mot barn eller unge. Sammen med språksentrenes satsing på barn og unge vurderes dette som en god måloppnåelse.

De omsøkte prosjektene treffer i stor grad målsetningen med ordningen ved å medvirke til å revitalisere kvensk språk eller fremme kvensk og norskfinsk kultur. Det er ikke uvanlig at et prosjekt treffer flere enn et av målene til tilskuddsordningen.

Flere prosjekter særlig innenfor litteratur og kulturarv dokumenterer og/eller formidler kunnskap om kvener og norskfinner. Dette sammen med prosjekter som er synlige i lokalsamfunn (f.eks. festivaler, andre publikumsarrangementer) bidrar til økt bevissthet om kvensk og norskfinsk kultur. Dette kan motvirke diskriminering, stereotypier og negative holdninger. I tillegg har flere prosjekter identitetsbyggende aspekter.

Tematisk gruppering	Antall prosjekter
Litteratur	9
Kulturarv	5
Musikk	5
Språk	4
Film	2
Teater	2
Annet/kombinasjon	9

Som tilskuddsforvalter registrerer fylkeskommunen noen utfordringer som påvirker hele miljøet og som kan motvirke den positive utviklingen vi ser i miljøene akkurat nå, og stå i veien for språkvitalisering.

Grasrotarbeidet i de kvenske og norskfinske miljøene gjøres med meget begrensede personressurser. Det betyr en stor belastning på enkelte språk- og kulturarbeidere og frivillige. Mangel på ressurspersoner med høy språkkompetanse er en flaskehals i språkvitalisering. Språksentre, skoler og barnehager sliter med å finne kvalifiserte kvensklærere og språkarbeidere. Ruijan Kaiku sliter med å øke det kvensk-språklige innholdet i sine publiseringsplattformer på grunn av manglende språkkompetanse. Å finne gode løsninger på denne utfordringen er avgjørende for positiv språkutvikling i framtiden.

Språk- og kulturvitalisering blant kvenske og norskfinske barn er meget viktig, og der har tilskuddsordningen bidratt positivt. Det er samtidig viktig å ha klart fokus på unge og unge voksne. Unge er vanskeligste å nå og engasjere, men de er samtidig den gruppe som kan ha størst behov for å finne og styrke sin kvensk/norskfinsk identitet. Unge og unge voksne er framtidens ressurs som de kvenske og norskfinske miljøene ikke har råd til å miste. Her spiller for eksempel Kvääninuoret – Kvenungdommen en viktig rolle.

Den nasjonale minoriteten kvener/norskfinner er i særlig grad et uenighetsfelleskap. Dette kan skape en unødige slitasje i miljøene og hindre positiv utvikling. Det er i den sammenheng viktig å støtte opp om prosjekter som har et potensiale for å skape felleskap og tillit i miljøene. Prosjekter som har et utstrakt samarbeid med mange aktører og institusjoner kan fungere som plattform for å øke og styrke nettverket mellom og i miljøene.

Fylkeskommunen registrerer sterke ønsker fra miljøene om å få etablert nye kvenske språksentre. Denne utviklingen medfører på sikt økt behov for driftsfinansiering. Med dagens budsjettamme vil etablering av nye språksentre medføre store konsekvenser for prosjektstøtteordningen som vil reduseres tilsvarende økning av driftstilskuddene. Samtidig er de fleste allerede eksisterende institusjonene innenfor driftsstøtteordningen underfinansiert.

Prosjekter er ofte nyskapende og har et bredt nedslagsfelt, mens driftstilskudd er viktig for å støtte stabilitet i arbeidet i de lokale kvenske miljøene. Prosjekter understøtter et momentum som er viktig å beholde med tanke på fremtiden, mens institusjonsbygging med språksentre – og museer og teater hvis man ser på det bredere bildet – er viktig i et formelt og langsiktig perspektiv. For å kunne støtte begge, trengs det mer midler.

Veiledning og rutiner for søknadsbehandling

På nettsidene der informasjon, retningslinjer og søknadsskjema for ordningene er kunngjort, oppgis to kontaktpersoner for spørsmål og veiledning. Søkere tilbys veiledning via telefon, teamsmøter og e-post.

Administrativ søknadsbehandling ligger hos seksjon for kunst- og kulturutvikling i Troms og Finnmark fylkeskommune. Søknadene sendes inn via elektronisk søknadsskjema. Etter søknadsfristen kontrollerer saksbehandler at innkomne søknader oppfyller kravene og inneholder alle obligatoriske vedlegg. Ved manglende opplysninger i søknader blir dette etterspurt.

Saksbehandler utarbeider en oversikt over søknadene. Fagavdelingene i fylkeskommunen anmodes om å komme med en kort vurdering av søknader som er relevant for deres fagområde. Søknadene vurderes i samsvar med tildelingskriteriene fastsatt i forskrift og retningslinjer. Barn og unge som målgruppe prioriteres.

Det utarbeides deretter fagnotat med innstillinger av to saksbehandlere. Fagnotatet følger saksfremlegget som går til vedtaksmøte i fylkesrådet der det gjøres enkeltvedtak av hver søknad.

Ramme til fylkeskommunen

Når aktiviteten i miljøene øker, øker også det administrative arbeidet tilknyttet søknadsbehandling, rådgivning og oppfølging. Troms og Finnmark fylkeskommune fikk avsatt kr 287 000 til administrasjon av ordningen, tilsvarende 0,3 årsverk. Dette dekker ikke utgiftene til administrasjon av tilskuddsordningen.

Troms og Finnmark fylkeskommune ser frem til videre samarbeid med Kommunal- og distriktsdepartementet om midlene.

Med hilsen

Heikki Knutsen
Avdelingsleder

Reija Lång
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Saksframlegg retningslinjer

Vedlegg 2 - Vedtak retningslinjer

Vedlegg 3 - Saksframlegg driftstilskudd 2021

Vedlegg 4 - Vedtak tildeling driftstilskudd 2021

Vedlegg 5 - Saksframlegg tildeling prosjekttilskudd 2021

Vedlegg 6 - Vedtak tildeling prosjekttilskudd 2021

Vedlegg 7 - Prosjektoversikt 2021

Vedlegg 8 - Flerårige prosjekter pr. 23.2.2021

Vedlegg 9 - Regnskap 2021 TFFK Nasjonale kvenske midler